

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Uitgang tot ingang

*"En hun ogen
opheffende, zagen
zij niemand dan
Jezus alleen".*

Mattheüs 17:8

*Jezus alleen.
Dat betekent:
wij kunnen
en moeten
alleen door
Hem gezaligd
en verheerlijkt
worden. Bij
niemand
anders is enige
zaligheid te
zoeken en te
vinden.*

De stem van God was gehoord op de berg der verheerlijking. Het gevolg daarvan was drie discipelen neervallend vol met vrees. Daar was geweest het woord van Jezus tot die drie: "staat op en vreest niet".

Toen ze opstonden en hun ogen opwaarts hieven zagen ze niemand dan Jezus alleen.

Jezus alleen. Dat betekent hier: Mozes weg, en Elia weg, en de lichte wolk is weg, en vooral ook de voor dat moment zichtbare majesteit en heerlijkheid van de Heere Jezus is weg.

Jezus' gelaat blinkt niet meer als de zon, en Jezus' kleding is niet meer wit als sneeuw.

Al wat Simon Petrus in opwindning had gebracht en wat hij had willen vasthouden, is verdwenen.

't Was voor de drie een verrukkelijk gezicht geweest: de verheerlijkte Christus in gezelschap van de gezaligde en verheerlijkte Mozes en Elia! Evenwel – 't is weer als voorheen.

Jezus alleen, zonder gedaante, zonder heerlijkheid.

Neen – de drie hebben nog niets begrepen van dit alleen. 't Roept hier om de Pinkstergeest. Die geeft inzicht. Die maakt indachtig. Die doet verstaan dit alleen, de noodzakelijkheid daarvan. Veronderstel dat het niet geworden was Jezus alleen, dan was er voor Mozes en Elia geen ingang in het Jeruzalem dat boven is meer geweest. Verder nog.

Die beiden zijn vertegenwoordigers van de gezaligde kerk van het oude testament. Dan was er voor die kerk één grote exodus geweest en ingang in de plaats van Gods

eeuwige toorn. Jezus niet alleen, Jezus hier op de berg permanent verheerlijkt, dan zou satan getriomfeerd hebben, dan zou er geen evangelie zijn, dan blijft slechts over de hitte van Gods gramschap. Jezus alleen, hij had rechtens kunnen protesteren.

De heerlijkheid kwam Hem toe. Echter Hij laat Mozes, die vanwege zijn zonde het aardse Kanaän niet mocht ingaan, teruggaan naar de hemelse heerlijkheid en desgelijks Elia, die een man was van gelijke beweging als wij. Echter Hij laat Zich Zijn heerlijkheid opnieuw ontnemen. Hier treedt duidelijk naar voren Zijn gewilligheid. "Zou Ik niet drinken de drinkbeker die de Vader Mij te drinken geeft?"

Hij buigt Zich onder de wil van Zijn Vader. Hij keurt dit alleen-zijn volkomen goed.

Jezus alleen. Mozes, die de wet van God heeft gegeven, is er niet meer. Elia, die de wet van God heeft gehandhaafd, is er niet meer. Hij, Die gekomen is om de wet van God te vervullen is alleen overgebleven. Er is ook geen ander die dat kan doen.

U en ik zijn onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Hij het beeld Gods de Enige Die daartoe bekwaam is. Bekwaam om volkomen te gehoorzamen. Verder nog. Mozes en Elia waren naar beneden gezonden om met de Christus te spreken over Zijn uitgang, die Hij zou volbrengen te Jeruzalem. Dat wil zeggen: ze spraken over Christus' diepste vernedering namelijk Zijn uitwerping uit Jeruzalem, uit de Godstad. De uitgang die Hij zou volbrengen,

dat is Christus als de drager van de vloek der wet, hangend aan een vloekhout.

Jezus alleen, verlaten van God bovenal. De uitgang volbrengen zó, dat er rechtens ingang komt. De straf zó dragen, zó uitdragen en wegdragen, dat er vrede komt, een geopende toegang tot het verloren paradijs, een ontsloten poort in de Godstad, het Jeruzalem hierboven.

Jezus alleen. Dat betekent: wij kunnen en moeten alleen door Hem gezaligd en verheerlijkt worden. Bij niemand anders is enige zaligheid te zoeken en te vinden. Dat is de rijke boodschap waarvoor de barmhartige God heeft gezorgd.

Ik welk gezelschap vertoeft u? In dat van Mozes en Elia?

"Zeg mij wie uw vrienden zijn, en Ik zal u zeggen wie gij zijt".

Die beiden zijn uitnemend gezelschap. Zonder dit gezelschap is het nu verkeerd en straks eeuwig verkeerd. Echter ook als u slechts in dit gezelschap blijft.

U dient niet met een half oor naar die beiden te luisteren.

U moet ze goed leren verstaan.

Ze spreken over uw uitgang, de uitgang die zondaars moeten volbrengen.

Dat is dragen van de straf, de toorn, de vloek, en die niet kunnen wegdragen. Jezus alleen. Dat is niet meer onder de wet, maar onder de genade. Zijn uitgang plaatsvervangend, van Mozes en Elia tot Hem. Hij alleen overgebleven. Uitgang tot ingang. Straks volkomen gezaligd en verheerlijkt.

P. van Zonneveld

Het gemeenteleven

Judas 22- 23

*Niet dreigend
maar met
woorden
waarmede
hij hoopt
dat de ogen
opengaan
en er inkeer
of terugkeer
komt tot de
leer die naar de
Godzaligheid
is.*

Gemeente te zijn is een wonder. Wanneer de drang tot gemeentevorming er is en de instituering van de gemeente naar de Schrift plaats heeft gevonden, betekent dat heel veel. Wordt het niet onderschat? Het is in de allereerste plaats een rijke gave van de Heere. Gemeente te mogen zijn in een wereld die in het boze ligt en waar de invloed merkbaar van is en zelfs toeneemt. Gemeente te zijn met het Woord van de Heere en levend onder de verkondiging van dat Woord. Welk een rijke geschenken zijn het. Tevens wil de Heere Zijn zegen er aan verbinden zodat het is tot zegen van dit en het toekomstige leven. Nu mag niet vergeten worden dat het gemeente zijn verplichting met zich meebrengt. Er behoort te zijn het aanvaarden van elkaar en zo de omgang met elkaar. Is dat laatste niet mogelijk, ook mede door de grootte van de gemeente, dan dient er toch zeker het gebedsleven te zijn. Men vormt immers naar de Schrift één lichaam.

Gelijk leden op elkaar afgestemd zijn. Nu kunnen er zich allerlei situaties in het gemeentelijke leven voordoen. Zo was het in de tijd van Judas. Van buiten de gemeente hadden verschillende personen zich willen aansluiten bij de gemeente. Men kreeg een plaats in de gemeente. De vriendelijkheid in de omgang met de gemeentelieden en de meelevendheid deden veel in de gemeente. Zeker constateerde men wel wat als het ging over leer en leven, maar overwegend werd dit als volgt opgevat: men heeft een andere afkomst en kwam uit een andere omgeving. Maar zoals het binnenhalen van het paard van Troje gevolgen had, zo werd in de gemeente het één en ander merkbaar. Het ging sluimerend, maar de beïnvloeding werd bemerkt.

Ontmaskering

Ontmaskerend heeft Judas gesproken. Want er dreigde een levensgevaarlijke situatie te ontstaan. In gedachten zien we Judas

staan voor en in de gemeente. Als vader komt hij tot de leden. Niet dreigend maar met woorden waarmede hij hoopt dat de ogen opengaan en er inkeer of terugkeer komt tot de leer die naar de Godzaligheid is. Toch heeft hij het daarbij niet gelaten. In de verzen 20 en 21 heeft hij aangedrongen waar het op aankomt. Opbouwen en bewaren zijn een heilige eis. Het accent valt niet op eigen kracht. Alhoewel men een verplichting heeft ten opzichte van de Heere en zichzelf. De nadruk valt op de heilige Triniteit. Het bidden in de Heilige Geest. Het zichzelf bewaren in de liefde van God en het verwachten van de barmhartigheid van onze Heere Jezus Christus. Die gerichtheid op en de afhankelijkheid van de drie-enige God is niet vruchteloos maar heilzaam. Sterkend. Daardoor wordt men ook beschermd tegen de gevaren van dwaling en afwijking. De onderlinge verbondenheid blijft niet uit. Een eensgezind leven naar de leer van de Schrift zal er zijn. Wat is de trouwe zorg van de Heere groot en goed. Ook nu dient geleefd te worden bij wat Judas zegt. Verschillen en zelfs conflicten ontbreken niet. Wat kan er werken in de gemeenten. Erg is het wanneer er een vechten is voor eigen recht, erg is het als het buigen ontbreekt. Wanneer dit ambtsdragers geldt, dan dient men zich bewust te zijn, wat Goddelijke roeping is. Iets te kennen en te tonen van het beeld van de Heere Christus. Van Zijn beeld in het leven gaat wat uit. Ook in de houding ten opzichte van bepaalde leden. Judas schrijft: en ontfermt u wel over enigen, onderscheid makende (vs. 22). Maar behoudt anderen door vreeze, en grijpt hen uit het vuur (vs. 22, 23a).

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen van Ds. P. van Zonneveld over Mattheüs 17:8 'Uitgang tot ingang'. Ds. Tanis schrijft over Judas 22-23 'Het gemeenteleven'. Ds. P. Roos levert een bijdrage over vervolging van christenen. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het avondmaalsformulier. Boven de bijdrage van ds. K. Hoefnagel staat: 'Separerende prediking'. Ook treft u een eerste artikeltje aan over een boek van Simon Oomius 'Een kerk in 't klein' over de huisgodsdienst. Ook is een persbericht van het Platform Waarden en Normen opgenomen. Tenslotte wat boekbesprekingen.

Oudere predikanten

We denken aan ds. M. Vlietstra en ds. P. van Zonneveld die beide op dit moment niet in staat zijn voor te gaan in de kerken. Ons meeleven gaat ook uit naar ds. G. Bouw wiens lichamelijke omstandigheden zeer zorgelijk blijven. De Heere gedenke hen in alle opzichten.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 6 maart 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 23 februari.

AvH

Ontferming

Judas wijst er in zijn woorden op dat er verschil is tussen gemeenteleden. Hij denkt aan twee groeperingen. Het is erg dat er in de gemeente groepsvorming is gekomen. Bij de indeling geeft hij aan dat iedere groep zijn eigen benadering moet hebben. Want het gaat om hun behoud. Om herstel of zelfs terugkeer. Judas denkt in de eerste plaats aan de twijfelaars. Zij bevinden zich in een crisissituatie. Wat zij horen of zien van binnengekomen leden laat hen niet meer los. Voor de twijfelaars is het niet duidelijk dat er een metamorfose gekomen is bij de sprekers. De uitstraling wordt bemerkt in woord en daad. Ze gelijken op de satan. Van de satan zegt Paulus dat hij zich kan veranderen in een engel des lichts (2 Kor. 11:14). Dan is er sprake van een zich voordoen als een engel des lichts. Maar dat is levensgevaarlijk. Er zijn gemeenteleden die door het doen van de werkers heen en weer worden geslingerd. Ze zijn gaan hinken op twee gedachten. Het of-of is aan het wankelen en kan veranderen in en-en. Kritiek is hun situatie. Judas zegt: Laat hen niet gaan. Laat ze niet los. Hebt medelijden met hen en benadert hen pastoraal. Biddend. Met overtuiging sprekend. Wijzend op het ware geloof en het echte leven. Wie de Heere Christus is en wat de Heilige Geest doet. Hij geeft kennis maar ook een Godvruchtig leven en de lust daartoe. Een oprecht samenleven en werken met elkaar. Die houding mag vandaag wel bijzonder onderstreept worden, want de afval neemt toe. De houding van: ik denk er anders over of ik doe er niet meer aan, zijn schering en inslag. Het gaat geen kerk voorbij. Dit kan de opstelling zijn en het wordt zelfs gezegd. Er wordt wel gesteld: Wij hebben daarvoor een kerkenraad. De kerkenraad moet bezoeken afleggen bij hen die anders denken en doen en gesprekken met hen voeren. Jeugdouders moeten eens beter hun taak verstaan. Nu kan er sprake zijn van nalatigheid. Maar dit ontslaat ouders of gemeente niet van de eigen roeping die er is en blijft. Het opzicht over

elkaar geldt allen. Vol ontferming moet men ook doorgaan, zodat de ander loskomt van het hinken op twee gedachten en inziet wat het ware geloof, wat het geloofsleven is en het leven gedreven door de vreze des Heeren. Is gesprek niet meer mogelijk dan mag het gebed niet nagelaten worden, want op het gebed doet de Heere wonderen. Judas wijst ook op een tweede groep. Hij zegt hoe de houding moet zijn ten opzichte van hen.

Behoud door vreze

Behoudt anderen door vreze. Laat uw inzet zijn om hen te behouden, te redden. Hun levenssituatie is zeer ernstig. Ze verkeren in groot gevaar. Ze dreigen onder te gaan in de zonde en ongerechtigheid. Ze staan op de rand van het gemeentelijke leven en zullen zeker voorgoed de grens overgaan. Het benaderen van hen moet geschieden met vreze. Je moet zelf vervuld zijn met heilige eerbied en ontzag voor de Heere. Hij is een God Die de zonde niet ongestraft laat. Uit die overtuiging moet de naaste benaderd worden en het moet op de juiste wijze doorgegeven worden. De kanttekening wijst daar ook op. Ook moet gewezen worden op het feit dat de Heere een herder gelijk is die het verloren schaap opheft uit de diepte van de verlorenheid en terugbrengt bij zijn kudde. Hoe bijzonder ernstig de levenssituatie is, wordt door Judas in het beeld aangegeven. Het sprekend beeld. De zondaren gelijken op een brandend blok hout. De vlammen blijven toeslaan zodat er uiteindelijk van het hout niets overblijft. Zo zullen de zondaren die voortgaan op hun zondeweg door het helse vuur verteerd worden. Daar zullen zij eeuwig branden. Zo wordt er toch nog wel geprekeerd of gesproken? Ja maar, zulke mensen waar Judas op doelt zijn er niet in de kerk of komen niet in de kerk. Te vrezen is dat zo nog al eens gedacht of zelfs gesproken wordt. In de kerk kan ook meer de nadruk vallen op het doen voor God, dan op het zijn voor God. Het één mag niet ten koste gaan van het ander. Een kerklid dient ook wedergeboren te worden, gered en behouden

te worden. Nu moet het contact met de zondaar steeds biddend gebeuren. Gebed met het oog op bewaring, beïnvloeding of meegesleurd worden. Beide kunnen plaatsvinden want de zonde leeft in ieders hart.

Besmettingsgevaar

Scherp maar liefdevol zegt Judas: en haat ook de rok die van het vlees besmet is. Het beeld van een melaatse staat Judas voor de aandacht. De kleding van die persoon kan aangetast worden door de ziekte. Met tevens besmettingsgevaar voor de naaste. Vandaar dat aanraking een te nauw contact tot gevolg kan hebben. Zeker moet er medelijden zijn met de zondaar. Er dient gezorgd te worden voor zover mogelijk, maar met distantie. Zo dient de houding te zijn ten opzichte van hen wier levensdevies is: laat ons eten en drinken en vrolijk zijn. Zij leven bij de woorden: Pluk de dag. We leven maar eenmaal. Als de levensremmen los zijn, dan is opletten geboden. De leus is vrijheid, blijheid. We gaan niet te ver wanneer wij denken aan de besmettingsgevaaren die er nu zijn. De mogelijkheden daarvan liggen voor het grijpen. Het gebruik van open internet zonder filter laat grote gevolgen zien. Bepaalde spelletjes via de computer kunnen heel wat doen. Men kan met zijn mobieltje verschillende kanten op. Er is veel te zien en te horen. De enquêtes geven aan dat de dijkdoorbraak niet afneemt maar doorgaat. Wat kan er over Jezus' woorden heen geleefd worden dat de dagen van Noach terugkomen met daarbij een terugkeer van de levensstijl en levenshouding van toen. Er kan van taal en kleding een geweldige invloed uitgaan. Onderschat de kleding niet. Het kan heel wat opwekken. Laat het gesprek erover toch geen spanningen geven in het gezin. Gods Woord is norm voor heel het leven. Wat we doen, wat we bezitten, zelfs wat we dragen, moeten we voor de Heere kunnen verantwoorden. Er staat geschreven: hetzij dat gij eet, hetzij dat gij drinkt, of iets anders doet, doet het al ter ere van God. Laat het geen strenge eis zijn. De Heere heeft ons behoud, maar

*Ook moet
gewezen
worden op
het feit dat
de Heere
een herder
gelijk is die
het verloren
schaap
opheft uit de
diepte van de
verlorenheid
en terugbrengt
bij zijn kudde.*

ook ons geluk op het oog. Zo heeft de Heere ook kleding gegeven. Wanneer, waarom en waarvoor: dat dient in het gesprek hierover

naar voren te komen. Wat hebben bijzonder ambtsdragers een taak. Zij hebben te arbeiden zoals Judas dit deed. Is dat vandaag overbo-

dig? Betrek hierbij, indien dat nodig is, wat in Daniël 12 staat.

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

Vervolging

Ayaan Hirsi Ali heeft deze week de aandacht gevestigd op de wereldwijde vervolging van christenen door Moslims. Een beschamend bericht voor onze overheid en vooral ook voor de media, die het er nauwelijks over hebben. Ook voor ons kan het geen kwaad aandacht te geven aan dit bericht.

Verdrukking

Zij spreekt van een toenemende genocide. Ze noemt landen als Nigeria, Egypte, Pakistan en Indonesië. Zoals we weten van een organisatie als Open Doors, gaat het om nog veel meer landen. "Media berichten over moslims vaak alsof ze slachtoffers zijn van het Westen. Ook worden ze sinds de Arabische lente gezien als strijders tegen tirannieke overheersing. Dat beeld is op z'n best gedeeltelijk juist, vindt Hirsi Ali. Media durven volgens de oud-VVD-politica niet te schrijven over christenvervolging uit angst voor provocaties. Ook zouden ze zijn beïnvloed door islamitische lobbygroepen". Toen ik laatst met iemand hierover sprak, luidde het antwoord dat de Kruistochten de christenen verweten kunnen worden. Zo ver moet je dus teruggaan om wandaden van christenen van een dergelijke omvang op te sporen. Het zal zeker waar zijn dat ook christenen soms terugslaan, maar we moeten in dat geval de vraag stellen waar het begin van het conflict is ontstaan. Het Christendom op zich is niet strijdlustig.

Het is ook waar dat niet iedere moslim een terrorist of een christenhater is. Niettemin schuilen er in de Islam blijkbaar dermate radicale wortels, dat Moslimlanden een algemeen beeld van geweld tegen christenen vertonen. In De Gezinsgids hebt u ook een artikel kunnen lezen over christenen die in hun land gruwelijke tonelen hebben beleefd. Het is

niet ondenkbaar dat wereldwijd miljoenen vanwege hun geloof zuchten achter de tralies. Martelingen en folteringen worden veelvuldig toegepast. Voeg hierbij ook de christenhaat in landen als Noord-Korea en China, dan kan de schrik ons nog te meer om het hart slaan.

We wennen aan de stroom van berichten over deze feiten. Waar went een mens niet aan? We accepteren het als een verschijnsel van deze tijd dat abortus en euthanasie veelvuldig plaats vinden. Een stroom porno laat ons ook niet meer schrikken. Ons volk vindt het normaal dat er niet alleen een homovriendelijk beleid wordt gevoerd, maar ook dat er homoterreur plaats vindt jegens ieder die het aandurft daarover een andere mening te hebben. Terwijl ons volk als zodanig vast en zeker dat beleid niet steunt. Het lijkt dat de Tweede Kamer een propagandacampagne voert voor deze goden van de eeuw.

Zo schrikken we ook niet meer van vervolging en onderdrukking. En het is waar: wat kunnen wij er aan veranderen? We staan volkomen machteloos. Maar welke plaats neemt de vervolgte kerk in in onze gebeden? En volgen we met deernis de berichten over deze vormen van onrecht? Zijn wij het ons bewust dat Gods Woord het leven van een christen koppelt aan onderdrukking? In dat licht is het misschien wel een prangende vraag waarom wij niet vervolgd worden? We zien daarin een teken

van Gods goedheid en lankmoedigheid over Nederland en over de kerk van ons land. Maar vragen we ons ook niet eens af of we als christenen kenbaar zijn in Nederland? Leven we in vrede omdat we ons makkelijk aanpassen?

We zien de eerste tekenen van discriminatie van de kerk al verschijnen. We gaan het beleven, dat is wel zeker, dat we de vrijheid van onderwijs verliezen. De kansel zal vroeg of laat in beeld komen, omdat daar dingen gezegd moeten worden die tegen de heersende stroom ingaan. De vuurproef zal ons niet bespaard blijven. Er zijn er velen onder ons die zich met zorg afvragen of we dan wel bestand zullen blijven tegen de massa van deze tijd? Zijn we in staat om, zonder haat en verzet, bewogen en betrokken te staan in deze wereld? De Heere kan en zal Zijn kerk gedenken en Hij kan de hinkende hierin behoeden. Maar het is voor ons wel zaak dat we roeping en verkiezing leren vast maken, want dat is de beste garantie en de zekere belofte dat de Heere ons nimmer verlaten zal. Zonder dat zouden we de één na de ander buigen voor de afgoden om eens jammerlijk om te komen.

Verleiding

Maar nog leeft de kerk in betrekkelijke rust. Of is die gedachte er ver naast? Zou het kunnen zijn dat er hier en nu een geestelijke verdrukking heerst die wij nauwelijks in beeld hebben? Dat de duivel in Nederland actief is, kunnen we weten. Het is ook waarneembaar dat hij grote successen boekt. Grotere dan in landen waar de kerk onderdrukt wordt. Vervolging is uiteindelijk een zaak van helse strategieën. Achter de men-

*Het lijkt dat de
Tweede Kamer
een
propaganda-
campagne
voert voor
deze goden
van de eeuw.*

sen moeten we de overste dezer wereld zien. De duivel werkt dus bijvoorbeeld in Noord Korea en hij werkt ook krachtig in ons land. En welke methode is effectiever? U kent het antwoord. Daarom zouden wij moeten beseffen dat er ook in Nederland een offensief van de hel werkt. Qua lijden zijn er ongelooflijk veel landen waar het zwaar en moeilijk is voor de kerk. Maar hier vallen veel meer slachtoffers onder zijn aanvallen dan in landen als China enz.

In Openb. 12 lezen we dat de draak de vrouw die het Kind geboord heeft, achtervolgt. Satan zal zich dus altijd met de kerk bezig houden. Hij richt zijn pijlen via twee middelen: verdrukking en verleiding. Dat laatste woord komt veelvuldig in de Schrift voor als een werk van de duivel (Mark. 13:5,6,22; 1 Tim.4:1; 2 Joh.1:7; Openb. 12:9; 13:14; 19:20; 20:3,8,10).

Ten tijde van de vervolgingen onder het Romeinse rijk waren er vooral drie zonden die door sommigen als onvergeeflijk werden beschouwd: hoererij, moord en afval. Afval of verloochening van Christus was een zware zonde. Als u bedenkt dat er hier onder ons duizenden tegelijk afvallen en de wereld ingaan met een gedoopt voorhoofd, dan beseffen we wel dat het hier helemaal niet zo rustig is. Ook hier raast de vervolging over ons heen, maar subtieler, geraffineerder en dus doeltreffender en op een andere manier.

Er is verschil tussen vervolging door geweld en vervolging door list en bedrog (verleiding). Beiden zijn beproefde middelen van de duivel. Zou er in Nederland vervolging komen, dan zou het met Gods hulp kunnen dat de afval een halt toegeroepen zou worden. Dus de vraag rijst dan: welk nut zou de duivel daar bij hebben? Het gaat hem nu meer voor de wind dan ooit.

In Openbaringen 13 waar het gaat om het beest uit de zee en het beest uit de aarde, zien we het volgende: de profeet van het beest doet tekenen, verleidt degenen die op de aarde wonen, richt een beeld op voor het beest; daarna volgt de dood voor hen die niet gebogen

hebben. U ziet hier een reeks van demonische propaganda en daarbij vallen de meesten ten offer. Verleiding en verdrukking. In 2 Thessalonicenzen schildert Paulus het rijk van de antichrist: zijn toekomst is naar de werking van de satan in alle kracht en tekenen en wonderen der leugen, in alle verleiding (weer dat woord) der onrechtvaardigheid (vers 9,10). Er zal een kracht der dwaling komen dat zij de leugen geloven zullen. Dit maakt wel duidelijk dat hier een geestelijke vervolging aan de gang is. Geen briesende leeuw, maar een engel des lichts. Dat alles speelt zich nu af en we hebben het misschien totaal niet door. In Efeze 6 spreekt de apostel over de strijd tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers dezer wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht (vers 13). Om staande te blijven moet de christen de gehele wapenrusting aan doen om te kunnen wederstaan tegen de boze dag. Dat moet wel een strijd zijn op leven en dood. En als we de duivel achter allerlei gebeurtenissen niet in beeld hebben, sussen we elkaar rustig in slaap. Dan worden christenen gematigde mensen, die overal wel iets goeds in zien maar die de kracht der dwaling indrinken. De profeet die Jerobeam in Bethel bestrafte bij zijn altaar, kon de uitnodiging van de koning gemakkelijk weerstaan en afwijzen. Maar toen de oude profeet in Bethel hem door list aftrok van zijn vastigheid, bezweek hij. Petrus werd door de duivel verleid om Christus te verloochenen en hij deed dat door een eenvoudige slavin. "Simon, Simon, zie de satan.....!" De Heere Jezus heeft in Zijn rede over de laatste dingen ook gesproken over valse christussen en valse profeten (Matth.24:24). Hoevelen zijn er om ons heen al gevallen voor deze propaganda.

Maar zo is niet ieder. Er zijn onder ons mensen die hier iets van aanvoelen. Zij beseffen hoe gevaarlijk en bedreigend deze tijd is. Er zijn er zeker wel die een verbeterd strijd voeren tegen de aromatische geuren van de helse machten. Bent u er één van? Wat zult u zich

menigmaal benauwd en beangst voelen en wat ziet u dan uit naar die Held bij Wie de Heere hulp beschoren heeft. Dan kunt u niet alles meer vertrouwen wat zich als betrouwbaar aandient. Niet omdat u mensen wantrouwt, maar omdat mensen gestuurd en bepaald worden door geesten, goede of kwade. Ook omdat u de kwalen van uw eigen hart kent. Laat uw verwachting zijn van Hem Die gezegd heeft dat niemand hen uit Zijn hand zal rukken.

Als we dit alles overdenken, zouden we snel kunnen vervallen in een hyperkritische houding. Daarom is de vraag van belang hoe we om moeten gaan met allerlei leringen die ons bereiken. Het gaat er allereerst om dat we de waar-schuwingen van Gods Woord ter harte nemen. Een gewaarschuwd man telt voor twee. Daarnaast moeten we leren onderscheiden. Niet zozeer de mensen, maar de geesten van deze tijd. En verder moeten we ook bedenken dat de waarheid niet zonder meer bestaat in allerlei stellingen en dogma's. Dat ook wel en diepgaand onderzoek van Gods Woord is nodig. Maar de Heere Jezus heeft Zichzelf uitgeroepen als de Waarheid. De Waarheid bestaat in Zijn Persoon, in Zijn woorden en in Zijn bediening. De Heilige Geest wordt ook genoemd de Geest der waarheid (Joh. 16:13). Daarentegen zijn wij allen geneigd de leugen te omhelzen. Dus gaat het erom, dat we de levende gemeenschap met Christus door Zijn Geest zoeken. Gods Zoon heeft der waarheid getuigenis gegeven. Daar hebt u uw houvast. Belijden we dan onze dwaasheid (deze is ook zonde) en smeken we om Zijn nabijheid. Zoeken we de openbaring van Christus in het hart. Zo alleen kunnen we staande blijven. Daarbij hebben wij allen elkaar ook hard nodig. Deze waarheid maakt werkelijk vrij.

P. Roos

*Om staande te
blijven moet
de christen
de gehele
wapenrusting
aan doen om
te kunnen
wederstaan
tegen de boze
dag.*

Het avondmaalsformulier (63)

“Wat de uiterlijke aspecten van het ceremoniële ritueel betreft, het maakt niet uit of de gelovigen het brood al dan niet in de hand nemen, ... (...).”

“Daartoe helpe ons de almachtige, barmhartige God en Vader van onze Heere Jezus Christus, door Zijn Heilige Geest! Amen.

Opdat wij dan dit alles mogen verkrijgen, laat ons onszelf voor God verootmoedigen en Hem met waarachtig geloof om Zijn genade aanroepen...”

We zijn in onze bespreking van het Avondmaalsformulier gekomen bij de overgang van het ene hoofddeel naar het andere. Ons formulier is te verdelen in tweeën. Het eerste hoofdstuk is het didactische, onderwijzende deel en het tweede hoofdstuk wordt wel het liturgische deel van het formulier genoemd. Onderwijs in de leer van het Heilig Avondmaal, dat is het eerste en voornaamste doel van dit formulier. De gemeente van Christus moet weten – en daarin telkens weer onderwezen worden – wat de Bijbelse betekenis van het sacrament is. Deze benadering heeft oude papieren. Immers, heeft ook de Heere Jezus niet, toen Hij met Zijn discipelen het brood brak en de wijn vergoot, aan hen Zijn onderwijs gegeven en de inhoud van de heilige dis voor hen verklaard? *“Neemt, eet, dat is Mijn lichaam dat voor u gebroken wordt!”* en *“Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed!”* Niet alleen heeft Hij de leerlingen deze uitleg gegeven, maar hen ook bevolen deze tafelgemeenschap tot een traditie te maken: *“Doet dat, zo dikwijls als gij die zult eten en drinken, tot Mijn gedachtenis...”* Dat was inzetten en onderwijs door de grote Meester Zelf.

Maar ook heden nog is dat onderwijs nodig. En ook al klinken bij elke avondmaalsbediening ongeveer dezelfde woorden, toch is het goed dat steeds weer te doen. *“Dezelfde dingen aan u te schrijven, is mij niet verdrietig en het is u zeker!”* [Fil. 3: 1], zo schreef de apostel Paulus aan de gemeente van Filippi. Welnu, zo mogen de dienaren van het Woord telkens weer de rijke bete-

kenis van het Avondmaal aan de harten van de gemeente leggen, en tegelijkertijd wijzen op de noodzaak van zelfbeproeving, geloof en naastenliefde.

Orde

Ondertussen is de wijze waarop het Avondmaal liturgisch een plaats krijgt in de eredienst in beginsel vrij. Gedetailleerde voorschriften vinden we in de Bijbel niet. Toch hebben onze vaders ook hierin een leidraad willen geven door middel van het tweede deel van het formulier. Zij waren zeer de apostolische woorden toegedaan: *“Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden”* [1 Kor. 14: 40]. Voor Calvijn behoorden de dingen rond de concrete gang van zaken in dezen weliswaar tot de minder belangrijke zaken, de zogenaamde *adiafora*, maar niettemin schreef hij er uitvoerig over. Ik geef hieronder weer wat Calvijn daarover in zijn Institutie [4, 17, 43] heeft geschreven. Ik citeer uit de recente vertaling van dr. C.A. de Niet.

“Wat de uiterlijke aspecten van het ceremoniële ritueel betreft, het maakt niet uit of de gelovigen het brood al dan niet in de hand nemen, ... (...). Dit zijn zaken van middelmatige aard, waarin de kerk vrijheid van handelen heeft. (...) Nee, heel die berg van ceremoniën moeten we maar achter ons laten. En verder zouden we kunnen zeggen dat het de meest gepaste manier om het sacrament te bedienen is, als het zeer vaak en tenminste éénmaal per week in de kerk gehouden wordt. Het zou dan moeten beginnen met een openbaar gebed. Daarna moet er een preek gehouden worden. Wanneer het brood en de wijn op de tafel gezet zijn, moet de prediker spreken over de inzetten van het heilig avondmaal en vervolgens de beloften ter sprake brengen die ons daarin nagelaten zijn. Tevens moet hij allen van de gemeenschap uitsluiten die naar het bevel van de Heere daarvan geweerd moeten worden. Vervolgens moeten we bidden of de Heere met dezelfde milddadigheid waarmee Hij

ons dit heilig voedsel geschonken heeft, ons wil onderrichten en vormen om het in geloof en met een dankbaar hart te ontvangen, en of Hij ons, daar wij het van onszelf niet zijn, in Zijn barmhartigheid deze maaltijd waardig wil maken. Dan zouden er psalmen gezongen of zou er iets gelezen kunnen worden en kunnen de gelovigen in gepaste orde aan de heilige maaltijd deelnemen, waarbij de predikanten het brood breken en de beker aanreiken. Na de beëindiging van het avondmaal dient de gemeente angespoord te worden tot een oprecht geloof en tot het belijden van het geloof, tot naastenliefde en tot een levenswandel die christenen waardig is. Tenslotte is het goed om God te danken en Hem met gezang te loven. Na afloop daarvan kan de gemeente in vrede heengezonden worden.”

Zo luidt de suggestie van de Geneefse reformator om de avondmaalsdienst in te kleden. Het ideaal van Calvijn was een wekelijkse avondmaalsviering. Ik schreef er eerder over. De ontwikkelingen in Genève en ook in de Nederlanden hebben geleid tot de huidige praktijk: gewoonlijk één maal per drie maanden. Maar overigens zou je kunnen zeggen dat de Nederlandse kerken – trouwens alle gereformeerde kerken in de wereld – de structuur die Calvijn aangeeft, hebben nagevolgd. Het is te zien in dit tweede deel van het formulier. Eerst is er een voorbereidend gedeelte, waarin gebeden wordt en de opwekking tot de godvruchtige avondmaalsviering klinkt: *“de harten omhoog!”* Vervolgens is er de eigenlijke avondmaalsviering, waarin de dienaar brood en wijn gereed maakt, de sacramentele formules uitsprekt en de tekenen worden uitgedeeld en aangenomen. Daarna is er de lof tot God en het dankgebed.

Gebed

Aan het slot van het vorige artikel wees ik al op de woorden waarmee het eerste hoofddeel van het for-

mulier sluit: *“Daartoe helpe ons de almachtige, barmhartige God en Vader van onze Heere Jezus Christus, door Zijn Heilige Geest! Amen.”* Ik schreef dat die formulering enigszins denken doet aan een eed: *“Zo waarlijk helpe mij God almachtig!”* In ieder geval is het een verzuchting tot de Heere om Zijn hulp met het oog op een gezegende en Godverheerlijkende avondmaalsbediening. Het begin van het tweede hoofddeel sluit daar direct bij aan. Het kan eigenlijk niet anders na wat zojuist is gezegd. Als er dan hulp nodig is, welke weg zal dan anders gekozen worden dan die van het gebed? Vandaar de opwekking door de mond van de dienaar: *Opdat wij dan dit alles mogen verkrijgen, laat ons onszelf voor God verootmoedigen en Hem met waarachtig geloof om Zijn genade aanroepen...* Ook in het doopformulier is een dergelijke aansporing te vinden: *“Opdat wij dan deze heilige ordening Gods tot Zijn eer, tot onze troost en tot stichting der gemeente uitrichten mogen, zo laat ons Zijn heilige Naam aldus aanroepen.”* In beide formulieren is het gewicht van het sacrament uiteengezet en de rijke inhoud ervan aan het hart gelegd, de doopouders c.q. de avondmaalgangers zijn aangespoord om de belofte van het sacrament met een waarachtig hart aan te nemen... Wat kan er

nu nog anders volgen dan de uitnodiging om het sacrament ook daadwerkelijk te ontvangen? Wat het avondmaal betreft dat de ware christenen aan de aangerichte tafel zullen komen en de tekens en zegels van Gods ontferming nu ontvangen zullen? Nee, eerst is er nog het gebed om de onmisbare hulp en genade van de Heere. Een betuiging van volledige afhankelijkheid van Hem dus, die dit sacrament aan Zijn kerk gaf, opdat Hij ook de zegen ervan schenken wil.

Mis

Toch is er denk ik nog een andere, een historische reden, geweest voor de inlassing van dit gebed. Ik citeerde zojuist enkele zinsneden uit Calvijns Institutie. Op enig moment heeft Calvijn het over *“heel die berg van ceremoniën”*, waarvan hij zegt: die *“moeten we maar achter ons laten.”* Daarbij verwijst de reformator naar de gebruiken in de rooms-katholieke kerk bij de viering van de mis. Calvijn spreekt daar met scherpe woorden over. Hij noemt ze *“een blijk van de grensoverschrijdende brutaliteit van mensen, die zich niet kan inhouden, maar steeds de spot drijft met Gods verborgenheid en er een spelletje van maakt.”* Wat gebeurt er in de liturgie van Rome's kerk onder meer?

Voordat men tot de uitdeling van het brood en het (zelf) nuttigen van de wijn komt, worden brood en wijn gezegend. Deze handeling wordt de *consecratie* genoemd. De gedachte is immers dat deze stoffelijke tekens op mysterieuze wijze echt lichaam en bloed van Christus worden. Wel, men gelooft dat dit plaats vindt tijdens die consecratie.

Met deze gedachte heeft de Reformatie gebroken. Want hoe oud die gedachte ook is, vele eeuwen al, ze kan in het licht van het Woord van God niet gehandhaafd worden. Onze Catechismus typeert deze ‘paapse’ (dat is: pauselijke) mis als *“een vervloekte afgoderij.”* Om deze afwijzing nu des te scherper te laten blijken, is op deze plaats van het formulier het gebed opgenomen. De kerk van Christus kan en hoeft geen stoffelijke elementen te wijden, maar ze bidt om de genade van de Heilige Geest. Dat is ook in overeenstemming met het gebruik in de oude christelijke kerk, die vóórdat het Avondmaal werd gebruikt zich al zingend tot de Heilige Geest wendde: *“Veni, Creator Spiritus!”* *“Kom, Schepper Geest!”* Het is de Heilige Geest die de gemeenschap met Christus schenkt en beoefenen doet.

J.M.J. Kieviet

Wat kan er nu nog anders volgen dan de uitnodiging om het sacrament ook daadwerkelijk te ontvangen?

Vragenrubriek

Separerende prediking

Iemand hoorde eens een dominee vanaf de kansel zeggen dat we de zogenaamde veronderstelde wedergeboorte (terecht!) afwezen, maar dat velen vandaag uitgaan van een verondersteld geloof! Onze vriend kon met deze predikant instemmen, maar vroeg wel of ik in de vragenrubriek wat nader op deze zaak in wilde gaan. Graag wil ik een poging wagen om hier op in te gaan, omdat hier een zaak van groot belang aan de orde wordt gesteld. Inderdaad wordt vanaf vele kansels in ons vaderland de noodzaak der wedergeboorte gewoon verzwegen. Een oproep tot

bekering wordt bij, ik moet helaas zeggen, velen, niet of nauwelijks gevonden, of het moet een oproep tot de zogenaamde *dagelijkse bekering* zijn. Welnu, er kan alleen in het leven van een waar gelovige sprake zijn van een dagelijkse bekering. Een dagelijkse bekering is vrucht van de wedergeboorte. Zonder wedergeboorte is er geen leven, geen bekering, geen geloof, geen rechtvaardiging, geen heiliging. Een oproep tot dagelijkse bekering veronderstelt dat de prediker uitgaat van het feit dat zijn hoorders alle waarachtig bekeerd

zijn. Een oproep tot waarachtige bekering mag ook nooit in de marge van een preek voorkomen. Dan wordt het een oproep “tussen de regels door” en mist het de nodige nadruk.

Het is misleidend om in de prediking over het geloof te spreken, alsof dat het bezit van alle hoorders zou zijn. Er mag in de preken en de meditatie dan wel gewezen worden op of gewaarschuwd worden tegen ongeloof en klein geloof en twijfel, maar men gaat toch stilzwijgend uit van het feit dat ‘men’, de hoorder of lezer, een gelovige is.

Inderdaad wordt vanaf vele kansels in ons vaderland de noodzaak der wedergeboorte gewoon verzwegen.

En wat te denken van de volgende woorden in een meditatie: 'God heeft u lief, daarom kunt u anderen liefhebben'. Wie worden hier aangesproken?

Inderdaad misleidend: Men *is* het niet, men moet het in de weg van de levendmaking *worden*!

Er is bij deze benadering van de gemeente nog iets anders op te merken, dat onze verontrusting slechts erger maakt. Waar de hoorders als gelovigen worden aangesproken, worden ze ook op hun verantwoordelijkheid *als gelovigen* gewezen. De prediking geeft dan richtlijnen mee inzake ons leven in de wereld. Geeft de Bijbel dan geen richtlijnen voor het leven? Jazeker, maar men moet niet leven als kind van God, als gelovige, terwijl men het niet is! Dat kweekt farizeïsme en eigengerechtigheid en men bedriegt zichzelf voor de eeuwigheid. Een zodanig leven staat haaks op het waarachtige leven, dat een arm-zondaarsleven is, een leven waarin Christus Jezus in het middelpunt komt te staan en niet de (gelovige) mens. De gedachte dat wij, kerkmensen, gelovigen zijn zit er zo in, dat in vele gemeenten alle belijdende leden ten Avondmaal gaan! Dan krijgt men huisbezoek als men *niet* aangaat. Er kunnen zelfs tuchtmaatregelen tegen je genomen worden! Het verband tussen belijdenisdoen en avondmaalsgang laat ik even rusten. Daar wil ik later nog wel eens op ingaan. Het gaat mij er nu om aan te wijzen dat een separerende prediking noodzakelijk is. Het is blind en naïef te veronderstellen dat er binnen de gemeente slechts schapen en geen bokken zouden zijn. In een gemeente, waarin het onderscheidend element in de prediking niet of nauwelijks aan de orde komt en men collectief als gelovigen wordt aangesproken, krijg je dan een soort van saamhorigheidsgevoel, waarin ieder lief is voor de ander en een taak heeft in de "opbouw van de gemeente", en waar het bij tijden *ook in de eredienst* door middel van allerlei activiteiten 'gezellig' aan toe kan gaan. Het ergste is dat men dit alles ook nog aanziet voor de gemeenschap der heiligen!

Een uitspraak zoals: 'Christus heeft ons bevrijd om elkander te

dienen' kan natuurlijk niet. Wie worden er met die 'ons' bedoeld? Alle belijdende leden? Zijn die inderdaad allen hoofd voor hoofd door Christus bevrijd van de banden van zonde, duivel en dood? En de niet belijdende leden liggen dus nog voor eigen rekening? Als dat zo is, dan moeten die nodig worden aangesproken! En wat te denken van de volgende woorden in een meditatie: 'God heeft u lief, daarom kunt u anderen liefhebben'. Wie worden hier aangesproken? Alle lezers, als ik het goed zie. Waarom wordt gezegd dat alle lezers in de liefde Gods delen? Op ongelovigen rust toch de toorn van God? We zullen Gods vergevende zondaarsliefde toch slechts ervaren in de weg van geloof en bekering? Niet daarom, maar evenmin nooit zonder! Ook hier wordt het geloof verondersteld, nog wel bij alle lezers! In een preek staat: De Heere wil ons veranderen en dat kost strijd. Onze oude mens heeft het daar moeilijk mee'. Wordt hier niet uitgegaan van het feit dat we allemaal twee-mensen zijn? In een andere preek: 'De Heere houdt van ons! Jezus houdt van ons! Daarom willen zij omgaan met ons'. Die 'zij' zijn dan de eerste en tweede Persoon van het goddelijk Wezen. Wie worden er met 'ons' bedoeld? Kan men niet wat duidelijker zijn? Hoe kunnen we mensen die God niet kennen en nog in hun natuurstaat leven toeroepen dat de Heere van hen houdt? Dat werkt valse rust, die uitloopt in een eeuwige teleurstelling! Durven dominees hun hoorders nog wel te zeggen dat ze bekeerd moeten worden en met God verzoend? Dat dit gebrek aan separatie steeds meer gemeengoed wordt, blijkt ook uit kerkbladen. Ik citeer: 'Wij zijn niet als wezen achtergelaten, de Trooster is bij ons'. 'Dat we gesterkt en gebouwd mogen worden in ons geloof'. In geboorteadvertenties wordt de pasgeborene zonder blikken of blozen Gods kind genoemd. Deze enkele voorbeelden zeggen genoeg. Separatie in de prediking is nodig. Wij zijn geen gelovige mensen. Wij zijn verloren

Adamskinderen die *door God tot God bekeerd* moeten worden. De Schrift houdt ons beide de noodzaak en de mogelijkheid voor. Het gaat er bij een mens wel in om als gelovige behandeld te worden! En met het voortdurend gebruik van het woordje 'ons' doet men de noodzaak van separatie ook weer geweld aan. Denk aan het veelvuldig gebruik van de woorden: onze Heere Jezus Christus, of onze Heere en Heiland. Als het gebruikt wordt, laat dan ook gezegd worden dat de Heere de onze moet *worden*! Een mens denkt toch zo gauw dat hij er bij hoort. Maar zonder ingang door de enge poort zal niemand het Koninkrijk Gods zien. Een dominee moet durven zeggen dat we niet kunnen sterven zoals we geboren zijn. Dit de gemeente voor te houden is niet liefdeloos, maar het is juist liefdevol. Er zullen er toch zo velen zijn die zullen *menen* in te gaan! Van ouds is in onze kerken de noodzaak der wedergeboorte gepredikt. Een prediking waarin slechts de wedergeboorte in ruimere zin (de heiliging) aan de orde komt, maar waarin de levendmaking verzwegen wordt is onjuist. Dat de prediking, zoals die van ouds in onze kerken gebracht is, weer alom van de kansels moge klinken is mijn innige wens, maar wat meer is: het is naar Gods Woord.

Ds. K. Hoefnagel

De ware bekering strekt zich dan ook niet uit over enkele delen van een mens, waarbij dan enkele bijzondere zonden worden getroffen, maar het is een afsterven van de oude mens, van geheel zijn gedichtsel en samenknopsel van boosheid en ongerechtigheid.

G. Wisse,
De bekering des mensen.

Simon Oomius

Een kerk in 't klein - 1

Levensloop

Simon Oomius werd op 1 maart 1630 te Heenvliet op het eiland Voorne-Putten geboren als jongste van 21 kinderen. Zijn vader was een aanhanger van de 'nye leer' (de leer van de reformatie) en was gevlucht uit de Zuidelijke Nederlanden en was sinds 1620 predikant te Heenvliet. Simon bezocht de Latijnse School te Den Briel, waar hij Latijn, Grieks en Hebreeuws leerde. In 1647 ging hij in Leiden studeren en twee jaar later in Utrecht. Hij kreeg daar les van ondermeer Voetius en Hoornbeeck. In 1652 legde hij peremptoir examen af. Hij moest een jaar wachten op een beroep. Op 22 februari 1654 werd hij bevestigd als predikant te Purmerland, nabij Purmerend. Ruim 23 jaar heeft hij daar mogen arbeiden. De gemeente groeide in de breedte en in de diepte. Tijdens de doordeweekse diensten kwamen er veel mensen uit de omliggende plaatsen om Oomius te horen. Daarna was hij enige tijd legerpredikant en diende vervolgens als predikant in Kampen vanaf 1678. Ruim 28 jaar heeft hij daar mogen dienen. Hij stierf op 25 november 1706.

Een kerk in 't klein

Oomius was zeer belezen en er verschenen bijna veertig boeken van hem in druk, waaronder enkele kloeke boeken over de praktijk der godzaligheid. In het rampjaar 1672 liet hij enkele werkjes het licht zien waarin Nederland werd opgeroepen zich te bekeren van de zondige wegen, het in alles van de Heere te verwachten, zich dapper te gedragen en zich te scharen achter de nieuwe stadhouder Willem III. Uit het boek getiteld "Ecclesiola dat is Een kerk in 't klein" willen wij enige zaken doorgeven. De ondertitel luidt: 'Aanwijzingen door welke oefeningen en plichts-

betrachtingen van godzaligheid en godsdienstigheid de huisgezinnen van de Christenen kleine gemeenten kunnen worden. Met beantwoording van alle bezwaren en voorstelling van beweegredenen daartoe dienende.' De eerste en voor zover bekend de enige druk van dit werk is in 1661 te Amsterdam verschenen. Er is nu een tweede druk verschenen in de hedendaagse spelling. Ds. Oomius beoogde de huisgodsdienstoefeningen weer in te voeren en algemeen gebruikelijk te doen worden. Hij beoogde een nadere reformatie van kerk en staat. Diverse preken heeft Oomius gewijd aan de huisgodsdienstoefeningen. Een samenvatting van die preken vinden we in dit boek. Oomius stelt duidelijk dat het mis gaat in kerk, staat en maatschappij als het in de gezinnen mis gaat. "Nooit behoeft men enige bloei in kerk of republiek te verwachten, zolang de gezinnen niet bloeien in godzaligheid."

Huisgodsdienst

Oomius kan wat dit punt betreft beslist de loftrumpet niet laten horen. Ik vrees dat dit in nog sterkere mate van onze tijd geldt. We lezen in het voorwoord van Oomius: "Wie de moed heeft om met ernst en volle kracht aan te dringen op huiscatechisatie en gebeden, op het lezen van Gods Woord en het zingen van psalmen op gezette tijden in de huizen en op andere christelijke oefeningen, die blijkt bijna een nieuw en nooit hiervoor gehoord Evangelie te prediken. Hij haalt zich de verachting en bespotting op de hals niet alleen van de menigte des volks, bij wie zelden veel kennis en vreze Gods gevonden wordt, maar soms ook wel – en dat is droeviger en bij de vromen een doodsteek in hun beenden – van degenen die

daarin voorgangers behoorden te zijn en die de banier behoorden op te steken. En dit is zeker niet te verwonderen, ja, het zou veel eerder verbazingwekkend zijn, als deze heilige oefeningen zonder enig tegenspreken door allen en overal werden aangenomen. Want het is de aloude praktijk van de duivel dat hij die dingen het afschrikwekkendst zoekt te maken onder de mensen waarvan hij weet dat ze de mensen de allermeeeste vrucht ter zaligheid verschaffen en zijn koninkrijk van de duisternis de grootste afbreuk doen." In het aandringen op huisgodsdienst is Oomius voorzichtig: "Hierom wens ik nog verder dat er voorzichtigheid gebruikt mocht worden in het aandringen van deze oefeningen, gelijk wij duidelijker in ons geschrift naar behoren hebben aangewezen. Het is hier ook zeer gevaarlijk om de pees al te strak te spannen en de gruwel van het verzuim van deze oefeningen in deze of die gevallen, gelijk het wel gebeuren kan, breed uiteen te zetten. Die tot het aller uiterste in goede dingen aandringen wil, vordert veelal zeer weinig en werpt niet zelden meer om dan dat hij in het begin heeft opgebouwd. Stapsgewijs moet men hier te werk gaan." Ambtsdragers dienen het voorbeeld te geven. Zo tonen zij dat gedaan kan worden wat zij leren. Ambtsdragers dienen voorbeelden en voorgangers van de kudde te zijn. "Want tevergeefs vermaant men anderen tot wat men zelf niet doen wil."

Teksten

Oomius beroept zich op Gods Woord. De apostel Paulus spreekt over huisgemeenten in Rom. 16:5, 1 Kor. 16:19 en Kol. 4:15. Oomius schrijft dan: "Door deze gemeenten kan verstaan worden een vergadering van de Christenen die

Hij beoogde een nadere reformatie van kerk en staat. Diverse preken heeft Oomius gewijd aan de huisgodsdienstoefeningen.

*Er dient door
de meesters
of hoofden
op gelet te
worden wie
er wordt
aangenomen
tot een
huisgezin.*

tot de oefening van de godsdienst en heilige plichten zoals gebeden, verkondiging van Gods Woord en bediening van de sacramenten, in de huizen van die godzalige mannen gewend waren bijeen te komen, herzij op de sabbatten of ook op anderen dagen. Want dat ze in die eerste tijden en nog lang daarna, want Tertullianus, die onder keizer Pertinax rond het jaar onze Heeren 195 geleefd heeft, getuigt dat er in zijn tijd geen andere kerken geweest zijn dan huizen waarin de gelovigen vergaderden, zodat de heidenen de Christenen verweten dat zij geen tempels hadden, gelijk blijkt uit Origenes tegen Celsus en uit Arnobius) de vrijheid nog niet hadden, door de gedurige vervolgingen van de tirannen om openlijk bij elkaar te vergaderen, is bekender dan dat het behoeft verklaard te worden en die hiervan grondiger bericht begeert, leze wat Polydorus Virgilius hiervan geschreven heeft, doch in het bijzonder onze Hospinianus in zijn boek over de oor-

sprong van de tempels." Calvijn en anderen verstaan door die gemeenten de bijzondere huisgezinnen van die gelovigen die vanwege de godzaligheid en goede orde, die daarin werd aangehouden, in het gebruik van heilige oefeningen gelijk waren aan een kleine kerk, waarin ware belijders van de ware religie en ware dienaars Gods naar Zijn Woord in de oefeningen van de religie zijn. Deze twee opvattingen strijden niet tegen elkaar. De Christenen kwam in de eerste tijd in de huizen bijeen en de huisgezinnen waren kleine kerken. Calvijn zegt in zijn commentaar op Kol. 4:13 dat alle huisgezinnen kleine gemeenten behoren te zijn.

Plichten

De huisgezinnen dienen kleine kerken te zijn. In het huisgezin van Adam was een Kaïn. Zo zijn er ook nu in christelijke huisgezinnen onbekeerden. Terecht schrijft Oomius: "Indien wij onze huisgezinnen als kleine kerken willen hebben, zo moeten wij die

daarvan leden zijn, trachten ware lidmaten van de Kerk te worden." Bijzonder de hoofden van de huisgezinnen dienen hiernaar te streven. Er dient door de meesters of hoofden op gelet te worden wie er wordt aangenomen tot een huisgezin. David zegt in Psalm 101 'Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet blijven; die leugens spreekt, zal voor mijn ogen niet bevestigd worden.' Oomius noemt vier plichten die waargenomen dienen te worden in de kerk: 1. Gods Woord moet er gelezen worden. 2. Gods Woord moet er gepredikt en onderwezen worden. 3. Daar moet gebeden worden. 4. Daar moet ten slotte ook Gode gezongen worden. Deze zaken dienen dus ook waargenomen te worden in de huisgezinnen die kleine kerken behoren te zijn.

A. van Heteren

Boekbesprekingen

Drs. Els J. van Dijk, De hunkerende generatie, paperback, 96 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-3068-2.

De ondertitel van dit boekje luidt: 'De leefwereld van jongeren.' De auteur is directeur van de Evangelische Hogeschool. In het nu verschenen boekje valt heel wat te lezen over jongeren en de vragen die hen bezig houden. Er komt veel op onze jongeren af. De auteur doet een poging de invloed te tekenen die vanuit onze cultuur op jongeren uit gaat. De wereld is op drift geraakt. Niets lijkt meer vanzelfsprekend. Heel wat jongeren krijgen al vroeg in hun leven te maken met de gebrokenheid van het leven door gezinsproblematiek bijvoorbeeld door echtscheiding. De wereld van de multimedia en de computer heeft grote veranderingen in onze samenleving met zich meegebracht die onze jeugd niet voorbijgaan. Er komt vaak te veel op onze jongeren af waardoor hun hoofd vol is, ze

nemen niet genoeg nachtrust en ze kunnen zich daardoor minder goed concentreren. Te veel informatie tot zich nemen wordt wel 'infobesitas' genoemd. De auteur legt er terecht de vinger bij dat de doorslaggevende vraag voor veel jongeren niet is of iets waar of niet waar is, maar of het goed voelt. De opvattingen binnen de vriendengroep zijn ook heel belangrijk. Jongeren besteden heel veel tijd aan multimedia. Gemiddeld besteden jongeren tussen de 15 tot 19 jaar 35,7 uur per week hieraan, zo lezen we op blz. 42. Sommige kinderen zitten meer tijd achter de computer dan dat ze op school doorbrengen. Heel wat jongeren zijn seksverslaafd of gameverslaafd. Het boekje windt daar geen doekjes om, het komt met praktijkvoorbeelden. Kan hier iets aan gedaan worden? Voorbeeld figuren zijn heel belangrijk. Ouders dienen tijd te nemen voor hun kinderen en een liefdevol voorbeeld aan hun kinderen te geven.

Het is een goede zaak dit boekje te lezen. Het laat ons zien dat er onder de jongeren heel veel gaande is. De auteur heeft geschreven vanuit haar eigen ervaring. Dat roept de vraag op of de jeugd waarmee de auteur beroepshalve in aanraking komt een goede doorsnee is van de jeugd in zijn geheel. Er zijn gelukkig ook nog heel wat jongeren in onze kringen die midden in deze tijd staan, maar die toch op een verantwoorde manier weten om te gaan met computer en internet en al wat daarmee samenhangt. Zulke jongeren nemen deel aan het kerkelijke leven en aan het verenigingsleven. Ontsporingen in onze tijd onder de jeugd hangen ook samen met het feit dat er veel geld beschikbaar is. Niettemin valt er heel wat uit dit boekje op te steunen aangaande de leefwereld van onze jeugd. We geven tenslotte nog door wat er staat op blz. 65 "De informatiemaatschappij verandert het denken van jongeren. Over informatie beschikken is iets

heel anders dan het ontwikkelen van denkvermogen en het vormen van een visie op de werkelijkheid. De overmaat aan prikkels maakt het daarnaast steeds lastiger om zich voor langere tijd en diepgaand te concentreren. Internet verhoogt niet alleen de onrust, maar tast ook de manier van denken aan. De mening van jongeren over allerlei kwesties wordt meer en meer bepaald door wat zij in de media tegenkomen. Dat geldt zeker bij een voor hen aangelegen thema als seksualiteit. Sociale media zijn voor hen belangrijke instrumenten waar zij bevestiging en erkenning zoeken, waarmee meteen gezegd is dat zij die elders blijkbaar onvoldoende vinden. Jongeren worden meer en meer afhankelijk van de media waarover zij beschikken. Niet zelden met als gevolg dat zij zich laten leiden door de waan van de dag, waardoor het zicht op idealen en dromen verdwijnt.”

Ben de Raaf, Zoom in, Bijbels dagboek voor jongeren, paperback, 370 blz., € 10,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-29990. De auteur werkt sinds 1979 bij de politie te Rotterdam. Vanaf 1997

schreef hij over politiewerk in het familieblad 'Terdege'. Later verschenen er ook kinder- en jeugdboeken van zijn hand. Nu heeft de auteur een dagboek samengesteld voor jongeren vanaf 14 jaar. In het voorwoord lezen we "Schrijven en lezen over politiewerk is leuk, maar er is méér in het leven. Sterker nog: dit leven stopt een keer, voor jou en voor mij. En waar zullen we dan zijn? Die vraag maakt het leven ernstig. Daarom wil ik graag met jou over die ernstige vraag nadenken. Ik ben dankbaar dat dit kan door middel van dit dagboekje." De auteur probeert op een duidelijke en aansprekende manier de jeugd te benaderen. Het dagboekstukje voor 8 januari willen we als voorbeeld daarvan doorgeven. Het gaat over Handelingen 19:19a 'Velen ook dergenen die ijdele kunsten gepleegd hadden, brachten de boeken bijeen, en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid.' "Paulus komt op zijn derde zendingsreis in Efeze. Hij preekt eerst in de synagoge, maar omdat de Joden hem niet willen horen, gaat hij in de school van Tyrannus voor de heidenen preken. Zij luisteren wel en er

gebeuren wonderen. Mensen die de toekomst voorspellen, die geesten oproepen of deze bezweren, komen hun boeken verbranden. Daarmee laten ze zien dat het hun ernst is. Ze bekeren zich radicaal van hun zonden. Geld is daarbij onbelangrijk, want de boeken zijn vijftigduizend zilveren penningen waard, dat is ongeveer 7500 euro; voor die tijd een enorm bedrag. Paulus heeft veel vrucht op zijn prediking. Al die preken waarin jij wordt opgeroepen je te bekeren, dragen die al vrucht? Nee? Dus je laat God praten? Dan breekt er een keer een moment aan dat God jou laat praten. Lees het maar in Spreuken 1 vers 24 tot en met 28. Of draagt de preek wel vrucht en is er sprake van bekering? Dat is een groot voorrecht. Dan worden er ook vruchten gezien, want een boom herken je aan zijn vrucht. Is de reformatie van je hart en huis veel werk? Zijn de zondeverlokkers en – verleiders inmiddels al verwerkt bij de afvalverbranding? Het geeft veel vrede in je hart als je zo afscheid neemt van je dvd's. "

Persberichten

Waakt en bidt

Verootmoediging en Bezinning, Toerusting en Hoop

Lectori Salutem,
Steeds opnieuw worden we geconfronteerd met zorgelijke ontwikkelingen in onze samenleving. De thema's spreken voor zich, zoals de zichtbare seksualisering, het doorgesloten gelijkheidsdenken, de aanvallen op de vrijheid van onderwijs, de vragen rond leven en dood, en tenslotte de aanslagen op de zondag als de heilzame rustdag. Het zijn allemaal onderwerpen waaruit blijkt dat ons Nederland zich afkeert van God en van Zijn heilzame geboden. Maar met die constatering zijn we er niet. Daarmee richten we de blik immers alleen naar buiten, en vergeten we als christenen onze eigen

positie, en onze eigen schuld. Het besef van die schuld, zoals dat in de psalmen is verwoord: 'Wij hebben God op het hoogst misdaan, wij zijn van het heilspoor afgegaan' moet ons tot verootmoediging brengen.

Deze nood en de noodzaak van verootmoediging worden vaak besproken, maar niet altijd doorleefd. Toch wordt steeds vaker het signaal gegeven dat er behoefte is aan een moment van stilte, van inkeer. Ook van een oproep om weer te keren tot de Heere. Deze signalen zijn voor het Platform Waarden en Normen reden om een bijeenkomst te organiseren, enkele dagen voordat de jaarlijkse biddag wordt gehouden. In deze bijeenkomst willen we stilstaan bij wat zich in onze samenleving

én in onze gezindte afspeelt. Een bijeenkomst van verootmoediging en bezinning, maar ook van toerusting en hoop.

Deze bijeenkomst is voor iedereen toegankelijk, en wordt gehouden op DV 9 maart, aanvang 19.30 uur, in de Sint-Janskerk te Gouda. Het thema voor de bijeenkomst is 'Waakt en bidt'. Het thema wordt uitgewerkt aan de hand van Psalm 130. In deze Psalm klinkt het roepen vanuit de diepte tot God, maar ook het gelovig hopen op Zijn woord.

Programma

Opening

door P. Schalk, voorzitter Platform Waarden en Normen en Raad van Bestuur van de RMU
Meditatie over Psalm 130 : 1-3

door dr. M.J. Kater, predikant van de Chr. Ger. Kerk te Sint Jans-klooster en universitair docent van de TUA

Muzikale bijdrage

N.a.v. Psalm 130

Actuele schets

door drs. G.J.M. Segers, directeur van het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie

Oorzaak en gevolg

door ds. W. Visscher, predikant van de Ger. Gem. te Amersfoort

Muzikale bijdrage

N.a.v. Psalm 130

Appelwoord

door dr. H. van den Belt, universitair docent namens de Ger. Bond in de PKN en lid van het Hoofdbestuur van de SGP

Voorbede

door ds. K.J. Kaptein, predikant van de H.H.K. te Lunteren

Afsluiting

door drs. I.A. Kole, lid van de voorbereidingcommissie

Wij hopen en bidden dat deze bijeenkomst tot een zegen gesteld mag worden, voor het maatschappelijke leven, voor het kerkelijke leven, en voor ieders persoonlijk leven. Bovenal dat deze bijeenkomst mag strekken tot Gods eer.

*Namens het Platform
Waarden en Normen,
P. Schalk, voorzitter*

Psalmzangdag in Grote Kerk Dordrecht

Een middag voor het hele gezin!

Op D.V. zaterdag 31 maart 2012 wordt in de Grote Kerk te Dord-

recht de landelijke Psalmzangdag weer gehouden. Thema van deze dag is "Psalmen zingen in de crisis".

Ds. G.J. van Aalst, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Klaaswaal, zal de psalmen van toelichting voorzien. De samenzang wordt op het Kamorgel begeleid door Peter Eilander. De psalmen worden niet-ritmisch gezongen, uit de berijming van 1773.

De Psalmzangdag is voor iedereen gratis toegankelijk. Wel wordt er twee keer gecollecteerd om de kosten te dekken. In de pauze zijn consumpties tegen betaling verkrijgbaar. De middag begint om 13.30 uur en is rond 16.30 uur afgelopen.

Zie voor meer info :

www.psalmezangdag.nl.

De Heer Van Groningen komt weer

In het kader van de Cursus Geestelijke Vorming, uitgaande van de Hersteld Hervormde Gemeente en

Chr. Gereformeerde Kerk, hoopt donderdag, DV 16 februari de heer H. van Groningen uit Kapelle te komen spreken over het onderwerp: Verwacht je Hem?

De lezing vindt plaats in de Rehobóthkerk te Sommelsdijk - vlak bij de rotonde - en begint om kwart voor acht.

Kosten: € 3,50 -, koffie en excerpt van de lezing inbegrepen.

*Rust en ontspanning in de
prachtige Vulkaaneifel!*

(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Int.: 0049-6594258990 en

www.huizesolagrati.nl

IS DE DOOP GELIJKTIG DE WEDERGEBOORTE?

De Puriteinen en onze vaders leren anders!

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of bel 0416-691788. Voor giften banknr. 5489.87.920

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338
info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
ING 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 15,00 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 14 dollar per jaar.
Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646